

INGEZONDEN.

Waarde Redacteur Gérant!

Mijn opmerking in n°. 21 van dit *Tijdschrift* aangaande een verhandeling van mijn assistent BASENAU wordt door Prof. FOKKER in het daaropvolgend nummer op een wijze beantwoord, die mij aanleiding geeft om U nog eens het woord te vragen.

De eerste aanval van FOKKER zoowel als dit antwoord draagt een persoonlijk stempel, evenals in de schilderij van den modernen impressionist de individualiteit des kunstenaars zich uitdrukt. Op de zaak zelve wordt door FOKKER niet ingegaan. Minder nog dan de referent van het *Tijdschrift* voor microbiologische onderzoekingen wensch ik dit te doen; wie er belang in stelt vindt de noodige gegevens in de origineele publikaties. Toch mag ik niet volkomen zwijgen. FOKKER, die zonder argumenten ons onderzoek verdacht maakte (zie dit *Tijdschrift*, blz. 1038), tracht in zijn tweeden aanval den indruk te wekken, dat wij uit doctrinaire beweegredenen de voor wetenschappelijke arbeid vereischte objectiviteit uit het oog zouden hebben verloren; hij laat zich aldus uit: „Niet alleen aan BASENAU, ook aan FORSTER betwist „ik het recht om experimenteele resultaten van anderen te veroordeelen om „andere dan objectieve redenen en het betoog, dat mijn resultaten niet be- „antwoorden aan doctrinaire eischen van hun vinding, kan moeilijk op den „naam van een objectief argument aanspraak maken”.

Deze opvatting berust op een mi verstand. In de oorspronkelijke verhandeling wordt gezegd (*Archiv für Hygiene*, XXIII. Bd., S. 64), dat de proeven door FOKKER medegedeeld niet voldoende recht geven tot zijn gevolgtrekking. Voor deze meening hebben wij gronden aangevoerd, en in mijn ingezonden stuk heb ik een daarvan in het kort aangestipt. Dit te doen hadden wij de minder aangename plicht en het recht; en ik behoud mij eveneens de vrijheid voor mijn overtuiging uit te spreken, waar ik het noodig acht. Daarbij kan m. i. van „het hooghartig stellen van doctrinaire eischen” des te minder sprake zijn, daar FOKKER volgens zijn mededeelingen in *Fortschritte der Medicin* en *Zeitschrift für Hygiene* bij zijn onderzoekingen en methoden aanwendt min of meer gelijk aan die, welke door ieder worden gebruikt, die bacteriologisch werkt, en op grond daarvan gevolgtrekkingen maakt.

Geloof mij collegialiter
Amsterdam, 2 Juni 1895.

t. t.
J. FORSTER.

VOORZIENING IN HET GEBREK AAN GENEESKUNDIGE HULP TEN PLATTEN LANDE.

In n°. 18 van de *Geneeskundige Courant* van den 1sten Mei 1892 (ook overgedrukt in mijn brochure: „Een geneeskundig vraagstuk van den Dag”) heb ik in een opstel, getiteld: „De opleiding der Medische studenten en de voor-